

Cirkelkvadratur og galskab

Jesper Lützen skriver i indledningen til sin bog *Cirklens kvadratur, vinklens tredeling, og terningens fordobling – Fra oldtidens geometri til moderne algebra*, 1993, side 6:

Cirkelkvadraturer og vinkeltredelere har i århundreder forpestet livet for sig selv og for de matematikere, som de har betroet deres epokegørende opdagelser til. Allerede i 1775 blev det for meget for den højeste franske videnskabelige institution l'Académie des Sciences, så det bekendtgjorde at det ikke længere ville bedømme cirkelkvadraturer, vinkeltredelinger, terningefordoblinger eller evighedsmaskiner. Akademiets sekretær, matematikeren Condoreet, skrev i begrundelsen for denne beslutning blandt andet:

"Der går et udbredt rygte om, at regeringerne har udlovet en betragtelig belønning til den, som får løst cirklens kvadratur, og at dette problem er genstand for de mest berømte matematikers undersøgelser; I tillid til disse rygter opgiver en masse mennesker, mange flere en man tror, deres nyttige arbejde for at hengive sig til udforskningen af dette problem, ofte uden af forstå det, og altid uden at have den nødvendige viden ti at gennemføre løsningen med succes... . Mange har det uheld at tro, at det er lykkedes, de benægter de argumenter, hvormed matematikerne bestrider deres løsninger, ofte kan de ikke forstå dem, og de ender med at beskyldte dem for misundelse og uærlighed. Af og til udarter deres påståelighed til sandt galskab; men man betragter det næppe som sådan hvis den fikse ide, der udgør galskaben, ikke støder an mod accepterede meninger, hvis den ikke har indflydelse på livsførelsen, hvis den ikke forstyrrer samfundets orden. Kvadraturernes galskab har altså for dem selv ingen anden ulempe end tabet af tid, der ofte kunne være nyttig for deres familie, men desværre begrænses galskaben sjældent til et enkelt område, og vanen at snakke ufornuftigt bider sig fast og breder sig, lige som vanen at ræsonnere rigtigt; det er det, der er sket med mere end én kvadratur."

(Histoire de l'Academie 1775 s. 67)

Denne beskrivelse er desværre stadig rigtig.

Hvor det i dag mest er amatører, der beskæftiger sig med de tre klassiske problemer, har de tidligere været placeret centralt i den matematiske forskning. En historisk gennemgang af disse tre problemer vil derfor føre os igennem et bredt spektrum af matematikkens historie.